

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijski savjet

РЈЕШЕЊЕ

**По Захтјеву за појединачно изузеће од забране споразума привредног субјекта Molson Coors
д.о.о. Бања Лука**

**Сарајево
фебруар, 2019. године**

Број: УП-06-26-4-035-21/17
Сарајево, 25.02.2019. године

На основу члана 25., члана 42., а у вези са чланом 4. ст. (1) и (3), и чланом 5. Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09) у поступку покренутом по Захтјеву за појединачно изузеће споразума од забране од стране привредног субјекта Molson Coors д.о.о. Бања Лука, Младена Стојановића 43, 78 000 Бања Лука у смислу члана 5. став (1) Закона о конкуренцији, за примљеног дана дана 13.11.2017. године под бројем: УП-04-26-4-035-1/17, Конкurentијски савјет, на 47. (четердесетседмој) сједници одржаној дана 25.02.2019. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

1. Утврђује се појединачно изузеће споразума који се односи на Листу услова која представља основ за закључивање Уговора о ексклузивној дистрибуцији и Уговора о лиценци, закључену између привредних субјеката „Баварија” Н.В. Нетхерландс, с једне стране и привредних субјеката Molson Coors д.о.о. Бања Лука, „Загребачка пивовара” д.о.о. Загреб, „Апатинска пивара Апатин” д.о.о. Апатин и „Требјеса” д.о.о. Никшић, с друге стране, у смислу члана 4. ст. (1) и (3) и члана 5. Закона о конкуренцији.
2. Појединачно изузеће из тачке (1) диспозитива овог Рјешења, утврђује се на временски период од 5 (пет) година и почиње тећи од дана закључења Листе услова између привредних субјеката „Баварија” Н.В. Нетхерландс, с једне стране и привредних субјеката Molson Coors д.о.о. Бања Лука, „Загребачка пивовара” д.о.о. Загреб, „Апатинска пивара Апатин” д.о.о. Апатин и „Требјеса” д.о.о. Никшић, с друге стране.
3. Ово Рјешење је коначно и биће објављено у Службеном гласнику Босне и Херцеговине, службеним гласилима ентитета и Брчко дистрикта Босне и Херцеговине.

Образложење

Конкurentијски савјет је дана 13.11.2017. године, под бројем УП-06-26-4-035-1/17 за примио Захтјев за појединачно изузеће од забране споразума, поднесен од стране привредног субјекта Molson Coors д.о.о. Бања Лука, Младена Стојановића 43, 78 000 Бања Лука, (даље у тексту: Подносилац захтјева или Molson Coors) који се односи на Листу услова закључену између привредних субјеката „Bavaria” N.V. Netherlands (у даљем тексту: Баварија) као продавца, с једне стране и привредних субјеката Molson Coors д.о.о. Бања Лука, „Загребачка пивовара” д.о.о. Загреб, (у даљем тексту: Загребачка пивовара) „Апатинска пивара Апатин” д.о.о. Апатин (у даљем тексту: Апатинска пивара) и „Требјеса” д.о.о. Никшић, (у даљем тексту: Требјеса) као купаца, с друге стране, у смислу члана 5. став (1) Закона о конкуренцији («Службени гласник БиХ», бр. 48/05, 76/07 и 80/09), (у даљем тексту: Закон).

Запримљени Захтјев није био комплетан, те је Подносиоцу захтјева дана 15.05.2018. упућен захтјев бр: УП-06-26-4-035-2/17 за допуноу истог и уплату административне таксе, као и дана 01.10.2018. године допис број УП-06-26-4-035-11/17 и дана 10.12.2018. године допис број УП-06-26-4-035-18/17.

Подносилац захтјева је допунио Захтјев дана 25.05.2018. године дописом број: УП-06-26-4-035-3/17 и доказом о уплати административне таксе, након чега је Конкurentијски савјет утврдио да је

исти комплетан и уредан, те дана 13.08.2018. године издао Потврду о пријему комплетног и уредног Захтјева за појединачно изузеће од споразума, у смислу члана 28. став (1) Закона.

1. Странке у поступку

Странке предметног поступка су привредни субјекти Molson Coors д.о.о. Бања Лука, Младена Стојановића 43, 78000 Бања Лука, „Загребачка пивовара” д.о.о. Загреб, Илића 224,10000 Загреб, „Апатинска пивара Апатин” д.о.о. Апатин, Трг Ослобођења 5, 25260 Апатин и „Требјеса” д.о.о. Никшић, Његошева бр.18, 81400 Никшић и привредни субјект „Bavaria” N.V. Netherlands, de Stater 1, 5737 Lieshout, Холандија.

1.1. Привредни субјект Molson Coors

Привредни субјект Molson Coors д.о.о. Бања Лука, Младена Стојановића 43, 78 000 Бања Лука регистрован је у Окружном привредном суду у Бања Луци под бројем: 1-17313-00 са уговореним и уплаћеним капиталом у износу од (..) ** 1КМ и у (..) ** % власништву привредног субјекта Загребачка пивовара, друштво са ограниченом одговорношћу за производњу пива, алкохола и безалкохолних пића, Загреб, Илића 224, 10000 Загреб, Република Хрватска.

Основна дјелатност привредног субјекта Molson Coors је трговина на велико пићима. Привредни субјект Molson Coors нема повезаних лица у Босни и Херцеговини.

1.1.1. Привредни субјект Загребачка пивовара

Привредни субјект Загребачка пивовара д.о.о. Загреб, Илића 224, 10000 Загреб, Република Хрватска регистрован је у Трговачком суду у Загребу под бројем: МБС 080027017 и ОИБ 83771985821 као друштво са ограниченом одговорношћу за производњу пива, алкохолних и безалкохолних пића. Једини члан и оснивач друштва јесте привредни субјект Цервесиа Загреб д.о.о. за управљање Загреб, Радничка цеста 80 10000 Загреб, Република Хрватска.

Основна дјелатност привредног субјекта Загребачка пивовара је производња пива, алкохолних и безалкохолних пића.

1.1.2. Привредни субјект Апатинска пивара

Привредни субјект Апатинска пивара је друштво ограничене одговорности регистровано у Регистру привредних субјеката Републике Србије под бројем 08045577, на адреси Трг Ослобођења 5, 25260 Апатин. Једини члан и оснивач друштва јесте привредни субјект Molson Coors СЕР д.о.о. Апатин.

Основна дјелатност привредног субјекта Апатинска пивара је производња пива.

1.1.3. Привредни субјект Требјеса

Привредни субјект Индустија пива и сокова Требјеса д.о.о. Никшић је регистрован у Централном регистру привредних субјеката Црне Горе под бројем 5-0664628/008, са сједиштем на адреси Његошева бр.18, Никшић. Једини члан и оснивач друштва јесте привредни субјект Molson Coors Netherlands B.V. Naritaweg 165, Амстердам, Холандија.

Основна дјелатност привредног субјекта Требјеса је производња пива.

1.2. Привредни субјект Баварија

---

¹ ** Подаци представљају пословну тајну, у смислу члана 38. Закона о конкуренцији

Привредни субјект Баварија са сједиштем у 5737 ЗГ Lieshout, П.О. Бох 1, Холандија регистрован је у привредној комори Холандије под бројем 17007387 са основном дјелатношћу производња пива.

Производи привредног субјекта Баварија припадају сегменту тзв. премиум пива који чине познати свјетски брендови, а на тржиште Босне и Херцеговине Баварија извози своје производе путем једног домаћег дистрибутера, а према процјенама независних извора тржишно учешће Баварије на тржишту Босне и Херцеговине је (..)***%.

2. Прописи које је Конкурентијски савјет примјењивао у спровођењу предметног поступка

Конкурентијски савјет је у спровођењу предметног поступка примијенио одредбе Закона о конкурентији, Закона о управном поступку Босне и Херцеговине, Одлуке о групном изузећу споразума између привредних субјеката који дјелују на различитим нивоима производње односно дистрибуције (вертикални споразуми) („Службени гласник БиХ“, број 18/06), Одлуке о дефинисању категорија доминантног положаја („Службени гласник БиХ, бр. 18/06 и 34/10), те Одлуке о утврђивању релевантног тржишта („Службени гласник БиХ“, бр. 18/06 и 34/10).

3. Правни основ предметног поступка

Правни основ предметног поступка је Листа услова закључена дана 31.07.2017. године између привредних субјеката „Баварија“ Н.В. Нетхерландс, с једне стране и привредних субјеката Molson Coors д.о.о. Бања Лука, „Загребачка пивовара“ д.о.о. Загреб, „Апатинска пивара Апатин“ д.о.о. Апатин и „Требјеса“ д.о.о. Никшић, с друге стране, којом су дефинисане претпоставке за даљњу сарадњу, односно увоз и дистрибуцију производа „Баварија“ на територију Босне и Херцеговине.

Листа услова представља основ за потписивања Уговора о ексклузивној дистрибуцији и Уговора о лиценци на основу којих ће привредни субјект Molson Coors вршити увоз и дистрибуцију производа „Баварија“ 5% алкохола и „Баварија“ безалкохолна на територији Босне и Херцеговине.

Предметном Листом услова између осталог дефинисана је клаузула о неконкурентности која гласи: (..)***.

4. Поступак по Захтјеву за појединачно изузеће

У свом Захтјеву, Подносилац захтјева, описује чињенично стање и околности које су разлог за подношење Захтјева те наводи:

(..)***.

Конкурентијски савјет је на основу навода из Захтјева и достављене документације, оцијенио да појединачно изузеће није могуће утврдити без провођења поступка, те је донијело Закључак о покретању поступка број: УП-04-26-4-035-6/17 дана 06.09.2018. године (у даљем тексту: Закључак).

Конкурентијски савјет је, у складу са чланом 33. став (1) Закона, актом број: УП-04-26-4-035-8/17 од дана 01.10.2018. године, доставило Закључак Подносиоцу захтјева.

Након тога, Конкурентијски савјет је према стању списка процијенило да неће бити у могућности донијети коначно рјешење у року од 3 мјесеца од дана доношења Закључка о покретању поступка, како је прописано чланом 41. став (1) тачка б) Закона, обзиром да ће за утврђивање чињеничног стања и оцјену доказа бити неопходно прикупити додатне податке и извршити допунске анализе.

Имајући у виду напријед наведене чињенице, као и чињеницу да се у предметном случају ради о осјетљивом тржишту, Конкурентијски савјет је оцијенио да је рок за доношење коначног рјешења потребно продужити за додатна 3 (три) мјесеца у смислу члана 41. став (2) Закона, те је донијело

Закључак о продужењу рока за доношење рјешења број: УП-04-26-4-035-16/17 дана 05.12.2018. године.

5. Релевантно тржиште

Како би утврдило да ли су испуњени услови за појединачно изузеће, Конкуренцијски савјет је приликом оцјене предметног уговора утврдио релевантно тржиште производа/услуга и релевантно географско тржиште у складу са чланом 3. Закона, те одредбама Одлуке о утврђивању релевантног тржишта.

Релевантно тржиште, у смислу члана 3. Закона, те чл. 4. и 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, чини тржиште одређених производа/услуга које су предмет обављања дјелатности на одређеном географском тржишту.

Према одредби члана 4. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште производа обухвата све производе и/или услуге које потрошачи и/или корисници сматрају међусобно замјенивим, под прихватљивим условима, имајући у виду посебно њихове битне карактеристике, квалитет, уобичајену намјену, начин употребе, услове продаје и цијене.

Слиједом проведене анализе, као релевантно тржиште производа је одређено тржиште дистрибуције пива.

Надаље, према члану 5. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта, релевантно тржиште у географском смислу обухвата цјелокупну или значајан дио територије Босне и Херцеговине на којој привредни субјект дјелује у продаји и/или куповини релевантног производа под једнаким или довољно уједначеним условима и који то тржиште битно разликује од услова тржишне конкуренције на сусједним географским тржиштима.

На основу података на које Подносилац захтјева указује, дистрибуција пива ће се у предметном случају одвијати на цјелокупној територији Босне и Херцеговине.

У складу са наведеним, као релевантно тржиште је одређено тржиште дистрибуције пива на територији Босне и Херцеговине.

5.1. Анализа релевантног тржишта

Приликом оцјене предметног Споразума, Конкуренцијски савјет је од Подносиоца захтјева тражио достављање финансијских и других релевантних података/анализа, а у циљу свеобухватне анализе релевантног тржишта.

Преглед тржишног учешћа Подносиоца захтјева и њихових конкурената на релевантном тржишту дистрибуције пива у Босни и Херцеговини:

Табела 1.

	Назив привредног субјекта	Тржишно учешће (%)
1.	Molson Coors Brewing Company *	(..)**
2.	Бањалучка пивара	(..)**
3.	Хеинекен	(..)**
4.	Пивара Тузла	(..)**
5.	Carsberg	(..)**
6.	Сарајевска пивара	(..)**
7.	Бихаћка пивара	(..)**
8.	Баварија	(..)**
1+8	Molson Coors Брeвинг Цомпану+ Баварија	(..)**
	УКУПНО	100,00

Извор. Захтјев

* Привредни субјекти Molson Coors Бања Лука, Загребачка пивовара, Апатинска пивара и Требјеса су чланице корпорације Molson Coors Brewing Company

Привредни субјект Баварија присутан је у Босни и Херцеговини путем домаћег дистрибутера „Антонио Траде“ д.о.о Груде, те се тржишно учешће привредног субјекта Баварија у Босни и Херцеговини процјењује на око (..) **%.

Према подацима које је Подносилац захтјева накнадно доставио на захтјев Конкуренцијског вијећа утврђено је да је као резултат дистрибуције производа „Баварија“ од стране привредног субјекта Molson Coors Бања Лука дошло до знатног повећања дистрибуције наведеног брeнда, односно повећања броја трговачких и угоститељских објеката у којима је поменути брeнд заступљен у Босни и Херцеговини, чиме је повећана његова доступност крајњим потрошачима. Нумерички показатељи су сљедећи:

- (..) **
- (..) **

Након преузимања дистрибуције брeнда „Баварија“ од стране привредног субјекта Molson Coors, закључени су уговори или анекси уговора о дистрибуцији наведеног брeнда са 25 дистрибутера широм Босне и Херцеговине, чиме је повећана географска распрострањеност брeнда на тржишту Босне и Херцеговине и унапријеђена могућност његове дистрибуције и доставе.

6. Утврђено чињенично стање и оцјена доказа

У складу са чланом 4. став (1) Закона, забрањени су споразуми, уговори, поједине одредбе споразума или уговора, заједничка дјеловања, изричит и прешутни договори привредних субјеката, као и одлуке и други акти привредних субјеката који за циљ и посљедицу имају спрјечавање, ограничавање или нарушавање тржишне конкуренције на релевантном тржишту, а који се односе на директно или индиректно утврђивање куповних и продајних цијена или било којих других трговачких услова, ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког развоја или улагања, подјелу тржишта или извора снабдијевања, примјену различитих услова за идентичне трансакције са другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију, закључивање таквих споразума којима се друга страна условљава да прихвати додатне обавезе које по својој природи или обичајима у трговини нису у вези са предметом споразума.

У смислу члана 4. став (3) Закона, предметни споразуми нису забрањени ако доприносе унапређењу производње или дистрибуције робе и/или услуга унутар Босне и Херцеговине, или промоцији економског развоја и техничког развоја, при чему потрошачима омогућавају правичан удио користи која из њих произилази, а који намећу само ограничења неопходна за постизање циљева и не омогућавају искључивање конкуренције у битном дијелу предметних производа или услуга.

У складу са чланом 5. став (1) Закона, Конкуренцијски савјет, на захтјев једне или више странака у споразуму/уговору може донијети рјешење о појединачном изузећу од забране споразума, из члана 4. став (1) Закона, ако споразум/ уговор испуњава услове, из члана 4. став (3) Закона.

Члан 3. став (1) тачка а) Одлуке о групном изузећу споразума између привредних субјеката који дјелују на различитим нивоима производње односно дистрибуције (вертикални споразуми) гласи:

„Групно изузеће се примјењује на вертикалне споразуме из члана 7. став (1) тачка б) Закона, а посебно на:

а) Споразуме о искључивој дистрибуцији којима се добављач обавезује на продају производа и/или услуга који су предмет споразума само једном одабраном дистрибутеру на одређеном територију или посебно одређеној групи купаца која је искључиво додјељена том дистрибутеру.“

Анализом предметног споразума, односно Листе услова закључене између учесника у поступку Конкуренцијски савјет је утврдио да иста садржи одредбе које ограничавају тржишну конкуренцију, у смислу члана 4. став (1) Закона:

- (..)**

Конкурenciјски савјет је оцијенио да предметна Листа услова, и на основу исте касније закључени Уговор о ексклузивној дистрибуцији и Уговор о лиценци садрже одредбе споразума закључених између привредних субјеката који дјелују на различитим нивоима дистрибуције - вертикални споразум између привредног субјекта „Bavaria” N.V. Netherlands и привредних субјеката Molson Coors д.о.о. Бања Лука, „Загребачка пивовара” д.о.о. Загреб, „Апатинска пивара Апатин” д.о.о. Апатин и „Требјеса” д.о.о. Никшић.

Оцјена о томе је ли споразум забрањен или није, зависи о економској и правној анализи услова на релевантном тржишту, односно о омјеру између њихових позитивних и негативних учинака. При томе у обзир треба узети природу Споразума, подручје и циљеве Споразума, конкурентске односе између уговорних страна. Уговорне стране морају доказати да је ограничење тржишне конкуренције нужно за постизање одређених објективних економских користи. Нужност ограничења утврђује се према приликама на тржишту и трајању споразума.

Конкурenciјски савјет је при оцјени предметне Листе услова и на основу исте касније закључених Уговора о ексклузивној дистрибуцији и Уговора о лиценци, узео у обзир образложење Подносиоца захтјева да ће исти унаприједити производњу и дистрибуцију роба и услуга унутар Босне и Херцеговине, а који посебно наводи:

- да тренутно није могуће обезбједити свеобухватну и равномјерну дистрибуцију бренда „Баварија“, те да ће реализацијом наведеног споразума, путем развијене дистрибутивне мреже привредног субјекта Molson Coors доћи до унапређења дистрибуције бренда „Баварија“ и обезбјеђења боље снабђености тржишта и доступности наведених производа крајњим потрошачима у Босни и Херцеговини;
- да ће се реализација пословне сарадње у складу са Листом услова позитивно рефлектовати на крајње потрошаче, пошто ће им бити доступнији међународни бренд „Баварија“, које ће моћи купити по приступачнијој цијени;
- да Molson Coors планира закључити подуговоре са већим бројем поддистрибутера под истим и транспарентним комерцијалним условима;
- да Баварија као реномирана компанија из пиварске индустрије, гарантује својим потрошачима да сви њени производи задовољавају најстрожије стандарде квалитета у пиварској индустрији и да ће у складу са Листом услова потрошачи у Босни и Херцеговини бити снабђени са производима највишег квалитета;

Конкурenciјски савјет је оцијенио, иако предметна Листа услова садржи одредбе из забрањених споразума (из члана 4. став (1) Закона), да је Подносилац захтјева у довољној мјери аргументовао и доказао испуњеност Законом прописаних услова за појединачно изузеће предметног рестриктивног Уговора од забране, будући да ће исти допринијети унапређењу производње или дистрибуције роба и/или услуга у Босни и Херцеговини, промоцију техничког и економског развоја, при чему ће потрошачима омогућити правичан удио користи која из њих произилази, јер се закључивањем и спровођењем предметних Уговора намећу само ограничења неопходна за постизање циљева и не искључују конкуренцију у битном дијелу предметних производа и/или услуга, у смислу члана 4. став (3) Закона.

Конкурenciјско вијеће је, при доношењу одлуке узело у обзир да на релевантном тржишту дистрибуције пива на територији Босне и Херцеговине дјелује већи број привредних субјеката, као и конкурентан број свјетских брендова који спадају у сегмент тзв. премиум пива, док је с друге стране тржишно учешће холандског бренда „Баварија“ од (..)**% маргинално, те да ће реализација предметног споразума позитивно дјеловати на развој конкуренције у наведеном сегменту тржишта.

Конкурenciјски савјет је такођер, при доношењу одлуке узело у обзир и чињеницу да је привредни субјект Molson Coors на основу Листе услова која представља основ за закључивање Уговора о ексклузивној дистрибуцији, закључио уговоре или анексе уговора о дистрибуцији холандског бренда „Баварија“ са 25 дистрибутера широм Босне и Херцеговине, чиме је повећана

географска распрострањеност бренда на тржишту Босне и Херцеговине што ће имати позитивне ефекте за крајње потрошаче.

Будући да је чланом 6. став (2) Закона утврђено да појединачно изузеће не може трајати дуже од пет година, а ставом (5) истог члана да појединачно изузеће важи од дана закључивања споразума, слиједом тога Конкурентијски савјет је примијенио наведене одредбе.

На основу наведеног, Конкурентијски савјет је одлучило као у диспозитиву овог Рјешења.

7. Административна такса

Подносилац захтјева на ово Рјешење, у складу са одредбом члана 2. став (1) тарифни број 107. тачка а) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкурентијским савјетом („Службени гласник БиХ“, бр. 30/06 и 18/11) је дужан платити административну таксу у износу од 2.000,00 КМ у корист Буџета институција Босне и Херцеговине.

8. Поука о правном лијеку

Против овог Рјешења није допуштена жалба.

Незадовољна странка може покренути управни спор пред Судом Босне и Херцеговине у року од 30 дана од дана пријема, односно објављивања овог Рјешења.

Предеједница

Адиса Бегих